

Veliki komet leta 2020

Mirko Kokole

V letošnjem letu so astronomi odkrili kar nekaj kometov, ki so kazali, da bi lahko pripravili lepo nebesno predstavo. Med njimi je bil tudi komet ATLAS, o katerem smo že poročali v peti številki *Proteusa*. A je komet, ko je prišel v bližino Sonca, razpadel in predstave ni bilo. Tako smo še enkrat izkusili nepredvidljivost napovedovanja, kako svetli bodo kometi. Na našo srečo pa smo letos le dočakali komet, ki smo ga že dolgo čakali. To je

komet NEOWISE, ki je pri nas naredil res kratko, a vendar čudovito nebesno predstavo.

Komet NEOWISE oziroma C/2020 F3 (NEOWISE) so 27. marca letošnjega leta astronomi odkrili na posnetkih infrarde-

Fotografija kometa NEOWISE, ki jo je posnel Stefan Ziegenbalg 14. julija letos. Foto: Stefan Ziegenbalg, Wikipedia.

čega teleskopa WISE. Ob času odkritja je imel magnitudo 18 in je bil od Zemlje oddaljen 1,7 astronomske enote. Komet NEOWISE potuje po skoraj parabolični tirnici in se uvršča med dolgoperiodne komete. Za te je značilno, da so vsi novi prišleki v našem Osončju. Imajo zelo ekscentrične tirnice. Njihova ekscentričnost je okoli 1, kar pomeni, da so tirnice zelo sploščene elipse oziroma skoraj parabole. Če je komet v eliptični tirnici, je periodičen in se bo v Osončje vrnil, če pa je tirnica parabolična ali hiperbolična, pa se komet ne bo več vrnil. Poleg velike ekscentričnosti tirnice je za dolgoperiodne komete značilno tudi, da prihajajo iz popolnoma nedoločenih smeri in so njihove tirnice nagnjene vse do 90 stopinj glede na ekliptiko. Iz porazdelitve naklonov orbit in drugih podatkov za dolgoperiodne komete je Jan Oort leta 1950 sklepal, da obstaja na razdalji od 50.000 do 100.000 astronomskih enot velik oblak manjših objektov, ki ga danes imenujemo Oortov oblak. Ti objekti večinoma ostanejo v oblaku, občasno pa zaradi vpliva bližnjih zvezd objekt spremeni svojo orbito in se spusti proti Soncu in tako postane komet.

Komet NEOWISE je naredil najlepšo predstavo v mesecu juliju, ko smo ga videli na severozahodnem nebu malo pod Velikim medvedom. Komet je dosegel magnitudo med 0,5 in 1 in je bil viden s prostim očesom tudi iz svetlobno onesnaženih mest. Za najlepši pogled se je bilo treba iz mest umakniti na podeželje, kjer je bil pogled nanj res čudovit. Komet je razvil tako prašni kot plinski rep in je spominjal na prejšnji veliki komet Hale-Bopp, ki smo ga opazovali leta 1997. Letošnji komet res ni dosegel veli-

častnosti komet Hale-Bopp, ki je imel magnitudo -1,8, se je pa uvrstil med najsvetlejšje komete takoj na drugo mesto za njim.

Letošnje leto nas je dobro poučilo, kako nepredvidljivi nebesno objekti so kometi. A treba je priznati, da so vsa prejšnja razočaranja pozabljena, ko dočakamo tako lep nebesni prizor, kot ga je letos pripravil komet NEOWISE.

Nebo v septembru.
 Datum: 15. 9. 2020.
 Čas: 22.00.
 Kraj: Ljubljana.

